

Akademie waldorfské pedagogiky

Průvodce studiem

pro studijní program

*Podpůrná pedagogika
pro učitele základních škol*

„To, co se vyskytuje u dětí s odlišným vývojem, je jemnějším způsobem pozorovatelné u tzv.

normálního duševního života. U každého člověka vězí v některém zákoutí jeho duševního života nějaká abnormalita.“ Rudolf Steiner

Forma studia a jeho časový rozvrh

Studijní program má podobu dálkového studia. Probíhá formou víkendových seminářů (pátek a sobota), které se konají zhruba jednou měsíčně (dva roky, celkem 16 víkendů). Výjimku tvoří celovíkendový seminář s Christofem Wiechertem, který je součástí studia, je zaměřen na vedení rozhovoru o dítěti a je naplánován na celý víkend. Během studia je nutné každý rok absolvovat též praktická pozorování v ZŠ a SŠ waldorfské v Praze Opatově, která budou probíhat vždy v pátek před začátkem víkendového setkání. V individuálních případech je výjimečně možno domluvit termín jiný. Součástí studia jsou dvě letní soustředění v délce jeden týden v každém roce.

Cíle studia

Waldorfská pedagogika se ve svém působení opírá o antroposoficky orientovanou antropologii, jejíž základy byly položeny v knize Všeobecná nauka o člověku jako základ pedagogiky (R. Steiner, 1919). Cílem tohoto přednáškového cyklu bylo poskytnout nový pohled na pochopení podstaty člověka a jeho vývoje. Tento myšlenkový základ postačuje učitelům, kteří vzdělávají děti, jejichž vývoj probíhá harmonicky a není nijak zásadně narušen. Později ovšem byly možnosti waldorfské pedagogiky rozšířeny. V přednáškovém cyklu „Léčebná pedagogika“ (1924) jsou nastíněny základní principy diagnostiky vývojových disharmonií a práce s dětmi, jejichž vývoj byl nějakým způsobem narušen, kde nastaly závažné odchylky a je třeba působit terapeuticky.

Studijní program si klade za cíl poskytnout absolventům diagnostické a pedagogické nástroje pro práci s dětmi, jejichž vývoj vykazuje závažné odchylky. Východiskem je důkladné studium Léčebně pedagogického kursu Rudolfa Steinera a vlastní fenomenologické pozorování.

Náplň studia

Tento studijní program předpokládá znalost principů waldorfské pedagogiky a zkušenost v jejich uplatňování v práci se zdravými dětmi. Základní pojetí sedmiletých vývojových cyklů a pohled na uzlové body vývoje dítěte budou v podstatných rysech zopakovány. Důkladně také propracujeme nauku o smyslech, která je základem pro doprovázení vývoje dítěte.

Studenti získají základní orientaci v antroposofické medicíně. Představíme si základní myšlenky, které odlišují antroposoficky rozšířenou medicínu od klasické univerzitní. Některá témata, bezprostředně provázející práci učitele, pojednáme hlouběji (embryologie, neurologie, psychiatrie, pediatrie ad.).

Východiskem dobré diagnostiky je fenomenologické pozorování a správné vyhodnocení pozorovaného. Studenti se budou nejprve zabývat pozorováním dětí a v následném kolokviu budou společně s lektory vytvářet obraz dítěte. Postupně získají i nástroje pro diagnostiku poruch ve vývoji.

Budeme se zabývat základní typologií vývojových odchylek, jejich vzájemnými vztahy a možnostmi jejich korekce pomocí metod antroposofické léčebné pedagogiky.

Studenti si projdou základy biografické práce, především práce na vlastní biografii. Důležitou kapitolou budou i podněty pro sebevýchovu učitele.

Zároveň studium nabídne širokou škálu uměleckých a pohybových činností (malování, modelování, kreslení forem, eurytmie, muzikoterapie, Bothmerova gymnastika). Jejich zařazení má především za cíl podnitit vnitřní pohyblivost účastníků. Umělecké a pohybové aktivity ale mohou napomoci k sebepoznání a tím i k většímu pochopení pro pedagogické otázky.

Základní témata studijního programu

1. Vývoj dítěte
2. Práce s textem
3. Základní typologie vývojových poruch
4. Umělecké a pohybové činnosti
5. Základy medicíny
6. Osobnostní rozvoj
7. Biografická práce
8. Praktická cvičení v pozorování dítěte a hledání podpůrných opatření
9. Semináře k rozhovoru o dítěti

Krátké charakteristiky jednotlivých tematických oblastí

- Vývoj dítěte
Opakování a upevnění podstatných specifických rysů vývoje dítěte od raného dětství k dospělosti. Výborná znalost vývojových fází dítěte je základním předpokladem při studiu abnormalit, nerovnoměrností a odchylek v léčebné pedagogice
- Práce s textem
Čtením a studiem vybraných kapitol z níže uvedených titulů budeme pracovat na prohloubení vlastního myšlení a pochopení podstaty jednotlivých abnormalit z hlediska antroposofického pohledu na člověka
- Základní typologie vývojových poruch
V tomto bloku se budeme zabývat konkrétními abnormalitami podle trojčlenného obrazu člověka, které se vždy projevují v polaritách.
- Umělecké a pohybové činnosti
Při uměleckých činnostech (eurytmie, hudba, kreslení forem, malování, modelování, chirofonetika, Bothmerova gymnastika, dynamické kreslení) budeme rozvíjet především vnitřní pohyblivost a své kreativní a umělecké schopnosti. Ty pak mohou být i zdrojem inspirace pro vlastní pedagogickou činnost.
- Základy medicíny
V medicínských přednáškách získáme základní vhledy do jednotlivých lékařských oborů a jejich souvislostí s léčebnou pedagogikou.
- Osobnostní rozvoj
Budeme se zabývat sebereflexí a sebevýchovou.
- Biografická práce
Nahlédneme do poznání zákonitostí běhu lidského života.
- Praktická cvičení v pozorování dítěte a hledání podpůrných opatření
Studenti se budou učit pozorovat a vytvářet co nejpřesnější obraz konkrétního dítěte z hlediska trojčlennosti a čtyřčlennosti lidského organismu.
- Semináře k rozhovoru o dítěti

Podmínky absolutoria

Úspěšné ukončení studia předpokládá pravidelnou a úplnou účast na výuce. Ze zdravotních či vážných osobních důvodů, které jsou řádně omluveny, je možné individuální řešení. K získání osvědčení je třeba alespoň 80 % účasti.

Studium bude ukončeno prezentací absolventské práce, ve které studenti zpracují kazuistiku vybraného dítěte včetně návrhu speciálně pedagogického působení.

Literatura:

Pracovat se bude s vybranými kapitolami následující literatury:

Steiner, Rudolf:

Léčebně pedagogický kurz

Všeobecná nauka o člověku

Terapie duše

König, Karl: Diagnóza v léčebné pedagogice

Lievegoed, Bernard: Vývojové fáze dítěte

Uhlenhoff, Wilhelm: Kazuistiky dětí ze Steinerova Léčebně-pedagogického kurzu

Soesman, Albert: Dvanáct smyslů

Koepke, Hermann: Tři stupně ve vývoji školního dítěte

Glöckler, Michaela: Chodit, mluvit, myslet

Dostal, Jan: Tvořivá řeč

Woitinas, Siegfried: Indigové děti

McAllen, Audrey: Léčebně pedagogická cvičení

Holtzapfel, Walter: Děti s vývojovými problémy

Terlouw, Moniek; Mensink, Annette; Rijke, Hans: Děti s hádankami